

SZERKESZTŐI IRADA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egy évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
Félévre 8 frt. vagy 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyiltéri cikkek:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

Az új évfolyam közeledtével előfizetést nyitunk az

„ELLENZÉK”-re.

Lapunk politikai irányának és társadalmi tevékenységének felsorolásával nem untatjuk olvasóinkat, csupán annyit jelentünk ki, hogy azok a multhoz, melyet eddig követünk, a melyben minket előfizetőink annyi lelkesedéssel támogattak, — ezután is hívek maradunk. Hasznukat, nemzetünket híven, önzetlenül és függetlenül szolgáljuk.

Mérjük olvasóinkat, hogy terhes munkánkban legyenek segítségünkre, mert csak a közönség támogatása biztosítja törekvéseink sikerét.

Az „Ellenzék” előfizetési ára:

Egy évre 16 frt.
Félévre 8 frt.
Negyedévre 4 frt.
Egy óra 1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek a mellékelt utalványon Kolozsvárra, az „Ellenzék” kiadóhivatalának küldendők.

Az
„ELLENZÉK”
kiadóhivatala.

Az új diszpolgárok.

Arról lesz szó Kolozsvár város polgármestere által a ma délutánra összehívott értekezleten, hogy Jókai Mór és gróf Csáky Albin közoktatásügyi min. miniszter Kolozsvár város diszpolgáira választassanak.

Semmi kétség nem lehet a felett, hogy az értekezletre egybehívott férfiak nem fogják sokáig kapacitálni magukat arra, hogy a diszpolgárra választásba beegyezzenek.

Előreláthatólag nem is fognak az egybehívott férfiak a javaslat benyújtójától bővebb indokolást kívánni.

A magyar írói és politikai közéletnek két oly kiválóságáról van itt szó, a kik megérdemlik azt a kitüntetés, mely egy előkelő város diszpolgárai jogainak átruházásával jár.

Mi nem akarunk ezuttal semmi nemű rekriminációba bocsátkozni.

Készséggel elismerjük, hogy Kolozsvár város polgárai között úgy Jókai Mór, valamint Csáky Albin gróf, méltán helyet foglalhatnak.

Kolozsvár város polgárai pedig csak magukat tisztelik meg azzal, ha a közéletnek oly jeleseit, minők a most ne-

vezett férfiak — mindama jogok részeseivé teszik, a melyek egy város diszpolgárait megilletik.

Mi — és velünk együtt kétségkívül sokan — a legszebb polgári kitüntetésnek tartjuk azt, ha egy előkelő város a községi kötelébe másfélben nem tartozó jeles embereket érdemeik elismerése jeléül mindama jogok részeseivé teszi, melyek a város polgárait megilletik.

Annaira szép és fontos kitüntetésnek tartjuk, hogy abból csak is kiválóan érdemesült férfiaknak juttatnánk részt.

És igen sok ideig az egyes városok csak is a legkivételesebb esetekben választottak diszpolgárukká kivételesen érdemesült férfiakat.

Néhány év óta azonban jelentékenyen megváltozott a helyzet.

Ugyanis a közélet igazán érdemesült férfiaknak száma ugyan nem növekedett meg, míg a diszpolgárok száma a jelentékenyen elszaporodott, annyira, hogy ebben a hajdan kivételes és magas kitüntetésben ma már annyian részesülnek, hogy maga a kitüntetésnek belső bece jelentékenyen alászállott, s attól lehet tartani, hogy mert igen gyakran adományozzák és épen ezért nem mindig a csak kiválóan érdemesülteknek — maguk a kitüntetett férfiak sem fognak ezentúl egyebet látni benne a kisebb becsű és szokásos elismerés külső jelénél és nem fogják azt annak az igazán becses kitüntetésnek tekinteni — a minő az eddig volt.

Épen ezért — eltekintve a most szóba hozott két férfi érdemeitől — nagyon is megfontolandónak tartjuk, vajlon akár Jókai Mór, akár gróf Csáky Albin fektetnek-e olyan súlyt a nekik átnyújtandó diszpolgároklevélre mint a milyen magas kitüntetésben véli részesíteni őket ezzel Kolozsvár város képviselő testülete.

Hogy ez képmény, vagy egy ország a közérdek javára hasznosan munkálkodó férfiak érdemeinek elismerésében a kitüntetés legnagyobb hatáságát elmenjen, ezt csak méltányolni tudjuk; de a közszellem bizonyos hanyatlását látjuk abban, ha egyes erkölcsi testületek a legmagasabb kitüntetés adományozásánál is bizonyos divatos áramlatoknak hajolnak meg.

Már pedig az tagadhatlan, hogy a diszpolgárra választás ma már amolyan divatba jött kitüntetés, a mely,

mint ilyen nélkülözni eddigi valódi belső becsét és addigi magas erkölcsi értékét.

Nem szeretnők, ha a polgár jogok kitüntetés képen való átruházása elvesztene eddigi varázsát s épp ezért tartanók kíváncsiaknak, ha jövőre a városok kissé szűkmarkuabbak lennének a diszpolgári cím adományozásában, ezzel növelnék a kitüntetés becsét és méltóbban tisztelnék meg vele azokat, a kik érdemeiket szereznek erre a kivételes kitüntetésre.

Politikai hír.

Az őszi hadgyakorlatok. Illetékes helyről értesülünk, hogy szeptember 17-től 21-ig a legmagasabb hadiszállás Kőszegen lesz. A hadgyakorlatok színterének határvonalai a következőképpen vannak megjelölve: Fertő tava, Kis-Czenh, Német-Lövő, Guar, Pecöl, Vasvár, Körmen, Fürstenfeld és az ország határvonalai. A közegészségi követelményekre való tekintettel ezeken a vonalakon a kutyákat mindenütt kitiltják, s a hol a kut vize az egy méter normális mélységet meg nem éri, a kutyákat mélyebbre is ássák. A hadgyakorlatokkal Vas megyében a szombat helyi közei, német újár, felső-őri, szentgotthárdi, vasvári és sárvári járáások lesznek érdekelve. A közlekedési miniszter már intézkedett, hogy a hadgyakorlatok alkalmával szükséges állami, vármegyei vicinális és megyei utakat legkésőbb július hónap végéig jó karba helyezték és utirányjelző táblákkal is ellátták. A döntő ütközet Kőszeg vidékén lesz.

A szabadságharc-szobor ügye.

E czim alatt az E-s. egy nagyon fontos és megszívlelendő cikket közöl mai számában.

A kiváló közleményből átvettük a következőket:

Mialatt a nemzeti közélet különféle tényezői keresik annak a módját, hogy miképpen, micsoda intézmények megalkotásával lehetne és kellene megünnepelni a milleniumot, az emberek csodálatosképen megfellekesnek arról a nagyszabású tervről, mely még tizenegy esztendővel ezelőtt fogant meg egy fővárosi tanácsnok agyában s a melynek megvalósítására országos mozgalom indult meg és tartott is vagy nyolc esztendőn keresztül, még pedig fényes eredménnyel. Egy életrevaló újságírónak, a ki még a nevét is elhallgatja, a névtelen hőskönyvű hűségével, jutott most eszébe a dolog és nagy lelkiismeretséggel kiásta gondosan megcsinált sirjából az eltemetett tervet. A

magyar közvélemény bizonyára méltó meglepetéssel hallja most etől a névtelen újságírótól a szabadságharc-szobor ügyének a vártalan leleplezését.

Ép abban van ennek a dolgnak a külsősége, hogy valósággal fölfedezés hatását teszi az emberekre. Azok között a nagy kellemetlenségek közt, a mikkel a politikai intrikák körülvettek a budai honvédszobor ügyét, azok közt a fontosos izgalmak közt, a mik a budai honvédszobor leleplezési ünnepét megelőzőleg fogva tartották az egész közvéleményt: az emberek egészen megfellekeszték a szabadságharc-szobor eszméjétől.

Pedig ez az eszme már közel volt a megvalósuláshoz. Most egyszerre föltámad bennünk az emlékezés. A névtelen újságíró, az Egyetértés egyik dolgozója, igazán elismerést érdemel azért, hogy a közfigyelmet újból ráterelte a nagyszabású kérdésre.

Az Egyetértés vasárnap számában megjelent közleményből, mely ugyszólván leleplezi a szabadságharc-szobor tizenegyedfél esztendő történetét, kitűnik, hogy a szoborbizottság egyeztetlen elaltatta az ügyet s teljes két esztendőt csak arra használt fel, hogy az ügyet gondosan elrejtse a nyilvánosság ellenőrzése elől. Ez pompásan sikerült is a bizottságnak, mert két esztendő óta csakugyan senki se gondolt arra az alkotásra, melyért nyolc esztendőn át a magyar társadalom minden rétege melegen lelkesült. A bizottság úgy eltemette a szobor-ügyet, hogy ennek hamvai felett csak az egyetlen Gerlóczy Károly örködött, de ő is csendesen megvendült nem háborgatta az eltemetett szoborterv nyugalmát.

Két esztendeje már régen elmúlt annak, hogy a szabadságharc-szobor bizottsága által kiírt pályázat folytan a magyar szobrászok nemes versenyre keltek. Művészetük egész jöhletével, tudásuk minden erejével megalkották terveiket, a mik közül néhány valóban dícséretre vált a magyar szobrászatnak s e mellett az alkotandó emlékek összefűződő nagyszabású eszméjébe is méltó volt. A szoborbizottság megjutalmazta a pályázó művészeket, de a tervek közül egyet se fogadott el. Akkor még nem tudtuk, hogy mi a czélja ezzel a tulszigoru kritikával. Most értjük szándékait. Nem is akarta megvalósítani a tervet. Szándékosan, valóságos rendszerrel borította rá a feledés fátylát, sőt erősen vigyázott arra, hogy ezt a fátylat senki se szellessze.

A magyar társadalom áldozatkészségéből a fővárosi törvényhatóság által megindított gyűjtés folyamán nyolc esztendő alatt közel kétszáz ezer forint gyűlt össze a szabadságharc-szoborra. A magyar társadalom minden rétegét áthatotta a lelkesülés azért az eszméért, hogy a nemzet történelmének egyik

legdicsősebb része, az, a mely áthidalja a multat a jelenet, a legfőbb eseményt nemzeti törekvésekért, a magyar szabadságharc való küzdelem világáraszló eseményeit regéli el: ne csak a történet lapjain örökléssé tegye meg, hanem annak emlékeztet maradó, monumentális szoborformájában is láthatóvá tegye az utókór számára.

A magyar társadalom, mely hazafias lelkesedéssel adakozott e magas szobor, távol állott attól a gondolatától, hogy az ő lelkesüléséből és áldozatkészségéből a szoborbizottság csufot tiz, hogy ez a bizottság könnyelmű játékokat csinál abból a megbízásból, mely igen komoly kötelességeket rótt reá.

És mi vezette a szoborbizottságot arra, hogy a szabadságharc-szobor ügyét elaltassa, eltemesse? Mi indította arra, hogy egyszerűen tultegye magát elváltat kötelességein, s viselkedésével sajnálatos tévedésbe ejtse az egész magyar társadalmat?

A politika.

A szoborbizottságot politikai okok késztették arra, hogy megzavartassa működését, elaltassa a hazafias mozgalmat, pihentesse az összegyűjtött kétszáz ezer forintot s az egész ügyet zátonyra juttassa. A szoborbizottság politikai felfogása az volt, hogy a mostani viszonyok nem alkalmasak a szabadságharc-szobor eszméjének a megvalósítására.

De hát mik azok a viszonyok, a melyek egy szabad és alkotmányos nemzet társadalmát hátráltatják abban, hogy megörökítse a nemzeti történelem legdicsősebb részének az emléket? Micsoda politikai okok azok, a mik egy szabad és alkotmányos nemzetet gátolhatnak abban, hogy a dicsőséges mult — emlékei iránt leróhasza tartozó kegyeletét? Micsoda politikai okok azok, mik szerepelhetnek most és nem szerepeltek tíz esztendővel ezelőtt, s nem szerepeltek egész 1891-ig, a mikor a bizottság a szobor tervére pályázatot hirdett? Mi történt azóta, hogy most a magyar nemzetnek már nem tanácsos hazafiasnak lennie, s politikai okokból el kell odáznia a kegyeletes nemzeti érzelmek nyilvánítását?

Nem a dicsőséges nemzeti mult emlékeinek a kegyeletes ápolása csinál zavarokat ebben az országban; hanem az a törekvés költi fel az izgalmat és csinál indulatos háborgásokat, melyek oda irányulnak, hogy elfojtsák a nemzetben a hazafias érzelmeket s a nemzeties felfogással mindig szembe állítsák a király személyét.

Elvárjuk Gerlóczy Károly polgármestertől mint a szoborbizottság elnöktől, hogy mielőbb lépéseket tesz a szabadságharc-szobor érdekében való munkálkodás megújítására. És reméljük, hogy e munkálkodásnak sikere is lesz!

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893. június 28.

Dalok, négy szem közt.

I.

Félek a rózsás, meleg nyártól,
Félek a lányok mosolyától.
Elhull a rózsza nagy hirtelen,
Még hamarabb a lány szerelem.

De te azért csak mosolyogj rám,
Égszín szemekkel, barna kis lány.
Hadd álmodozzam örök nyárról,
Örökös rózsza virulásról.

II.

A dall, a nótát mindig szerettem,
Ha elhallgattam, ha szóra szedtem.
Puszták csendjében, zúgó rengetegben:
Örök mindenkor poézist kerestem.

De most találtam rá csak igazán,
Kis feleségem csókos ajakán.
Égszín szemében, fekete hajában,
Teljes egész, szép egyetlen magában.

Most minden órá, egy szép költemény,
Rólad: szerelem, boldogság, remény.
Csak egytől félek, a nagy kritikától,
Édes szerelmem, az édes mamától!

SZABOLCSKA MIHÁLY.

Berlini levél.

(Kopenhágáról.)

IV.

(Vége.)

De a Thorwaldsen Múzeum szépségeiről szólva, még a pusztá nevetek felsorolni is hosszasan volna. A Gráciák, Venus, Adonis, Amor és Psiche, a leghíresebbek, de azért bajos volna eldönteni: melyik szebb, melyik tökéletesebb. Kis Amorjai, az Éj és Nap allegorikus reliefjei a legszebbekhez tartoznak. Nagy Sándor „diadalmenetéről” azt mondják, hogy a görög művészetet ebben közelíti meg legjobban. Valósággal megittasul az, a ki a formák zenéjét, a vonalak ritmusát élvezni akarja. Kár, hogy a sok gipsz másolat nagyban rontja a hatást; kivált, mert nagy részükön porból és mindenféle szennnyből barna kéreg rakódott le. Gipsz másolat mindig csak pótlék, és eredeti fehér márvánnyal egy szobában erősen sokat vesz.

Jól észlelhető ez a Jézus és a tizenkét apostol szobránál: az eredetiek a Fruenkirkében vannak; de a múzeumbeli másolatok azután teljesen élvezhetetlenek. — Thorwaldsen későbbi korából származik már, de azért a feltámadt Krisztus egyike legihletesebb alkotásainak. Mekkora erő, fantázia kellett annyi különböző tárgy feldolgozásához! A Fruenkirkében nincs is egyéb disze mint Thorwaldsen szobrai és reliefjei. Minden pompa nélkül való, egyszerű imaház ősi keresztény bazilika alakra építve, de belsőjében a feltámadt Jézus fény csak félig oszlatja el a homályt, s ebben, az oltár felk-

ben álló Krisztus feje köré glóriát vonnak a bessoradulult sugarak

Az oltár mellett két felől a fal mellett sorban 6—6 apostol, elől gyönyörű keresztelő medence, melyet egy térdelő angyal nyújt, kívül a fő homlokzaton Keresztelő János becséde, ékíti. Ez a csoportozat nagy erővel és közvetlenséggel tükrözi az utolsó próféta szavainak hatását. Legkedvesebb két kis játszó gyermek, a hívő ártatlanságnak képviselői, legkarakterisztikusabb egy öreg turbános zsidó, kinek arcára van írva a régi hit és az új igazság küzdele.

Méltán lehet büszke ilyen emlékekre a kis Dánia. De kevésbé mult, hogy a feltámadt Múzeum úgy 9 év előtt, midőn a „Christiánborgot” tűz emésztette fel, lángok áldozata nem lett. Szorosan egymás mellett áll a két épület; csak nagy erőfeszítés, a diákok és a matrózok önfeláldozása volt képes a művelt világot e nagy veszteségtől megmenteni.

Különböen úgy látszik valami végzett üldözi a dán királyok kastélyait.

A vidéken fekvő pompás Frederiksborg is legett, s csak egy dugaszdag műharát, a görögöz Jakobson 700.000 koronájú segélyével lehetett újra felépíteni. De van is fény, pompa benne, szinte tulterhelve aranyos reliefekkel, stucco műrű mennyezetek; falfestmények

Az egész különben nagy nemzeti múzeumnak van berendezve, hol a történelmi emlékeket gyűjtik össze. Külön terem hirdeti Tycho de Brahe emléket; nagy férfiak képeiben, festve, kifaragva együtt vannak.

Van egy fényes, pazar lovas terem,

gobelinekkel, aranyos szövetekkel borított falakkal; aranyozott mennyezet, fekete márvány kandalló, ébenfa ajtó benne —, hasonló pompával díszítve a templom, mely az alakban épített kastély egyik oldal szárnyát foglalja el.

E kicsiny nemzet minden tekintetben előkelő helyet foglal el a kultur törekvések közt. Mai művészete is figyelemre méltó: olyan festők mint Bache, Tuxen, Exner, Helsted; szobrászok mint Sniding, Bissen, Saaby bármely nemzetnek becsületére valók. A „Fortegnelse over de ved det Kongelige Akademi offentlig udstillede kunstvaerker” (a tavaszi kiállítás jegyzéke) 722 képet és szobrot tartalmaz, nemcsak számra, de minőségére is tekintélyes művekkel.

Valamit a színházokról is. Érdekes meglepetés ért, mikor olvasám:

„Dagmar theatret” „Proletarer” Skuespil af Gregor Caiky. Caiky-nek, a mi kedves Csiky Gergelyünknek ez a kitűnő színműve milyen hatást tehet, itt a hol semmi nemzeti elfogultság nem okozhat elnézést a hibákkal szemben! Mindenekelőtt az előadás igen jó volt. Ezekben a dán színészekben több a temperamentum, élénkség, mint német és kivált észak-német kollégáinknál. Szedervary Kamillát Riis asszony, Mosolygót Lindström ur kitűnően játszották; és e két alakon fordul meg a darab hatása.

E mellett elnézhető ha egy-két szerep gyengébb ábrázolásra talált, mint itthon akár Pesten, akár Kolozsvárt látni szoktuk.

Kissé különösen hangzottak Caiky jól ismert sorai, ezen az idegen nyelven. Kép-

zeljünk egy angolt, a ki selypítve, kissé németesen beszél, akkor körülbelül fogalmunk van, hogy milyen a dán nyelv. Bevezetésként a zenekar a Rákóczi indulót játszta, aztán kezdődött az előadás, melyet mind végig élénk figyelem és a nagyszámú közönség sürd tapsai kísértek. Jól esett látnom, hogy minden nemzeti mázstól megfosztva, ezek az életből kimetszett alakok milyen hatást, igazi színi hatást voltak képesek tenni.

Pedig annyira nem volt magyar rajtuk hogy a főszereplők Csetévári és Moszolgóra váltak, nem is szólva a többiekről.

Barátságos, udvarias nép ez a dán; sokkal jobban éreztem magam közöttük, mint a poroszok között. Kedvezőten égalj, sovány földje és a betűről tengerrel határosai fenntartja, trjeszti kulturáját, ápolja nemzeti emlékeit. Hogy lesz-e még számára a történelemben szerep — ki tudja?

Schleswig elvesztése óta a németet gyűlöli, de revanche-ra kevés a kilitás. Megadva magát sorának: hiu ábrándokat nem kerget, él a mint lehet.

Kellemes emlékek távoztam Kopenhágából. Kellemes parkjai, a belső csatorna mellett szép házior, az élénk halvásár képei, a művészeti emlékekkel válogatva vonultak el még egyszer szemem előtt, míg a hajónk lassanként zakatolva kiért a holdsugarakkal behintett ezüstös tengerre. Még hosszasan kísért a viágító torony villamos fénye, még a város fekete tömegéből ki-kí villan egy-egy világos pont — de immár visszafelé a sötétségbe a város.

A zakatoló kerék nyomában fo-

Legujabb affaire.

Fenyő Sándor urnak a „Magyar Hírlap” felelős szerkesztőjének és Pulszky Ágostonnak a delegationalis vitákból kifolyólag affaire-ük támadt, a melynek következménye az a nyilatkozat, a melyet Perczel Dezső ur orsz. képviselő tett közzé a „Nemzet”-ben.

A nyilatkozat a következő:

Tegnap Budapesti vett távirat által figyelemre méltó, csak ma jutott tudomásomra Fenyő Sándor urnak, a „M. H.” jun. hó 22. számában, „Válasz P. Á. -nak” című nyilatkozata.

Minthán ebben Fenyő Sándor ur a történeteket egyszerűen eltagadja: ezennel kijelentem, hogy tagadásával szemben is a legbiztosabbban fenntartom, hogy 1888. március hó 26-án ő keresett föl engem, ő mutatta nálam Fenyő Sándor néven be magát, és őt valék kénytelen kiutasítani.

És bár mily kellemetlen legyen reám nézve, az így jelen stádiumában kötelességem a tényeket is teljes részletességükben következőkép nyilvánosságra hozni:

Boldogult édes atyám elhunyt követő napon 1888. március hó 26-án érkezett hozzánk Tiska Kálmán m. e. levele, melyben legfelsőbb meghagyásra „a boldogult hátramaradt családjának” a legmagasabb részvétet fejezte ki.

Ugyanezen napon déltáj legelőször a Nemzet, általam akkor megismert munkatársa, utóbb még két ismeretlen journalisták, ezek közül egyik a „Pesti Napló” kiküldöttjeként, de utólag magát be nem mutatva, e részvétirat másolatát kérték tőlem, és azonban ép oly ildomosan, mint ahogy ő kérélmüket kifejezték, álláspontom kellő indokolása mellett, tudtukra adtam, hogy kérelmüket nem teljesíthetem s arra kértem őket, közöljék csupán a tényt magát; indokaimat mindezen okortani látszólatok és nem inszistáltak a levél másolatának küldése mellett.

Ugyanezen este 6 órakor jelezte b. atyám innas, hogy egy ur sűrűsen beszélni kíván velem; én átmentem a szomszéd szobába s oda belépett egy ur, a ki magát Fenyő Sándornak, a „Pesti Napló” munkatársának mutatta be; ugyanazon egyén teljében, a maga valóságában, kit én később úgy a képviselőház irói karzatán, mint egybeült pl.: a „Magyar Hírlap” alapításakor adott lakomán, Fenyő Sándorként láttam forogni és már első föllépésében is mindennek, csak szerénynek nem mondható módon kérte a kérdéses levél közlését. Én előtte is kifejtetem indokaimat, melyeknél fogva nem tartám illőnek és helyén valónak a levél másolatának közlését és hozzátettem, hogy annál kevésbé tehetem, mert 3 más kollégájának már előzőlt magtagadtam. Erre ő előadást kezdett nekem tartani és meg akart arról győzni, hogy az én álláspontom nem helyes, hogy a levél közlését legfelsőbb helyen nem csak rossz néven nem vennék, sőt megkívánják, mert az nem azért küldetett, hogy véka alá rejtve maradjon; hogy bold. atyám iránti kegyelettel a közlés nem csak igen jól megfér, sőt annak legszebb dokumentálása lenne és hogy előbb itt járt társai sem vehetnék rossz nyevet, ha neki átadom a másolatot, hisz tőle azok is mind átvennek. Ez indiszkrét szózatára azt jegyzém meg, hogy nem látom sem helyét, sem idejét annak, hogy nézetünk helyességéről egymást kapacitáljuk, és hozzátettem még: „ha uraságod jó valaha e helyzetbe, tessék majd publikálni a levelet, én részemről mereven ragaszkodom álláspontomhoz.”

Ekkor jött aztán a kellemetlen incidens. Fenyő ur látva, hogy meg nem győzhet argumentálásával, így folytatta:

Bocsánatot kérek, ha tovább is terhelem negyságot, de még egy speciális indokom van melynél fogva s levél másolatát

hér csik marad vissza, a hajó kötőse kürtjéből süstünből a füst: teljes gözzel halladunk vissza Németország felé.

TRANSYLVÁNUS.

„A rettenetes Czar”.

Regény a rettenetes Iván korszakából.

KÉT KÖTETBEN.

Írta: Gróf A. K. Tolstoj.

Fordította Cläre Filmore után: AMICA.

MÁSODIK KÖTET.

XVIII.

A kivégzés.

(Folytatás.)

(69)

— Igen! Az én helyem itt van, a vértanúk között. Add meg nekem is a vértanú koronáját! Miért hagyta ki engemet? Add nekem is ugyanazt a koronát, melyet a többieknek adtál!

— Távozz, távozz! — mondá Iván, növekedő haraggal.

— En nem akarok elmenni! — mondá a szent ember szilárd hangon, a czar loának a szabljára fogózza; a vértanú koronájának elnyerésére, nem akartam ezt az alkalmat elveszíteni!

Az Iván szemei égtek a düböl.

— Távozz te ördög! — kiáltá, egy lándzsát ragadva kezébe egy Opritchniktől és a zárándokot fenyegetve azal.

A tömegből borzalom kiáltás hallatszott.

— Ne nyulj hozzá! — kiáltottak. Őj meg minket, a mi életünkkel rendelkez, de a szent embert ne bántsd.

A fanatikus ember teljesen érzéketlen

sának megengedését kell kérnem; engem ugyanis a szerkesztőségben úgy ismernek, a kinek minden sikerül; és én fogadtam, hogy ha én előzők, én meg fogom kapni a levél másolatát.

Ezen, más körülmények közt is elitélendő cinizmusa felett felháborodva, így felelek: ha nem tekinteném, hogy bold. atyám a szomszéd szobában ravatolon fekszik, ezekre méltóbb választ kellene adnom; így beírem azzal, hogy takarodjék! s az ajtóra mutattam.

Fenyő ur pedig, mint egy részolgtalan megleckéztetett iskolás fiú, szembesítve távozott.

En visszamenővén anyám és testvéreimhez, ezeknek, kik látták igaztosságomat és magasabb hangon kifejtett utolsó szavakat is hallották, kérdéseire elmondám az esetet, úgy, a mint történt.

En másnap reggel a legnagyobb csodálkozással olvastam a „Pesti Napló”-ban hamisított közlését a kérdéses levélnek, melynek hamis voltát Fenyő ur nyilatkozatában már hajlandó koncedálni, azt állítván, hogy ez lehetséges; én azonban, hogy a hamisításról való teljes meggyőződhetést mindenki részére lehetővé tegyem, az eredeti levelet, valamint a „Pesti Napló”-ban közlést: hamis levél szövegét ezennel közjegyzőileg hitelesített módon közlésteszem.

Másolat. (87. szám. Budapest, 1888. Kedd, március 27. — 39. évi folyam. — Pesti Napló, — reggeli kiadás.) — Perczel Dezső. — A királyi ő felsége Tiszta Kálmán miniszterelnök

személye! Ő császári és apostoli királyi Felsége nekem legkegyelmesebben meghagyta, hogy néhai Perczel Béla urnak, a kir. Curia elnökének elhunyt alkalmából, a megboldogult hátramaradt családjának, Ő Felsége legmagasabb részvétét fejezzem ki. — Midőn ezen szöveg kötelességem ezennel megfellelni, fogadják Nagyméltóságod a magam részéről is igaz részvétem s őszinte tiszteltem kifejezését. Budapest, 1888. évi március hó 26-án. Tiszta s. k.

754/1893. sorsszám.

Ezen másolatot a Perczel Dezső ur által felmutatott bélyegtelen eredeti levéllel — mindenben egyezőként tanusítom. Kelt Budapest, (Ezernyolczszázkilencvenhárom évi június hó 26.) huszonhatodik napján.

Hogy a hamisítás mindjárt másnap és csupán a Pesti Naplóban jelent meg, nem lehet pusztán véletlen.

El valék reá készülvé, hogy Fenyő ur részéről a kiutasításért elégtelt fog kéretni, de nap-nap után mult és mi történt, ezen napok alatt tudakoztattam Fenyő ur kiléte iránt és ekkor hallottam meg, hogy korábban Fink Sándornak hívták.

Azt állítja Fenyő Sándor ur, hogy engem nem ismer, hogy csak ezen egy alkalommal volt vele dolgom, mert midőn 1891. márciusában a Magyar Hírlap alapítási lakomáján az angol királyas szállodában egy asztalnál ültem, az előzmeny után kiki érteni fogja, hogy nem érintkeztem, holott

maradt. Egy gyermek egygyűségével mosolygott és folytatta:

— Őj meg, Saul király — mondá, a mellét tartva a zár alá; ide a szivemre dőrd a fegyvered. Miben vagyok érdemetlenebb ezen ártatlan embereknek? Kéldj el engem is a mennyei birodalomba; vagy talán féltékeny vagy? — attól félsz te Saul király — te Heródes király, — te gaszember király, — hogy nem leszel o-tan mireltnk?

A lánzsza reszkettett az Iván kezében. Egy pillanat múlva a szent ember keblébe temette volna azt, de a népek egy újabb kiáltása visszatartotta. A czar nagy erőfeszítést tett, hogy fékezze magát; de annak a haragnak, mely benne dult, valamiképpen ki kellett törni. Tájékozódó ajakkal, villogó szemekkel és felemelt lánzsával, lovát megsarkantyuzva a foglyok közé ment és az első, a kivel találkozott agyon s urta és oly erővel, hogy a lánzsza hegye a szegény nyomorultnak a hátán jött ki.

Midőn lován lépésben ment vissza a helyére és a véres lánzsát eldobta, az Opritchniknek sikerült a szent embert elvinni. A czar intett a hóhérokra és azok újból megkezdtek borzalmat munkájukat. Az Iván halvány arca kissé ki volt hevílve; szemei kidülledtek a fejből, a homlokán levő erek majd ki pattantak és az orrlukai ki voltak táglva.

Midőn végre megfordította a lova fejét és elhagyta a tért, vérről volt befecskenedve és vérről bemocskolt kíséret vette körül. És a hollók, melyek a szomszédos templomok és házak fedeléről néztek a borzalmas jelenetet, lecsaptak a térré és falánkságukat a kegyetlenség áldozatainak szétépett tagjain, és az akasztófákra csüngő testeken kezdtek kiélgíteni.

Boris Godonov nem vett részt a kivégzésben, miután reá birta a czar, hogy

ezen nélkül Fenyő Sándor, mint az illem s műveltség szabályait ismerő, úgy is mint a lap egyik szerkesztője a tulajdonos által meghívott, idősebb képviselő vendéggel szemben nem mulasztotta volna el, hogy egy asztal — és egy tához való ülés felött bemutassa magát.

Ennyiben van igaz a nyilatkozatában Fenyő urnak és ezt én is örömmel ismerem be, midőn azt állítja, hogy soha lakásom nem volt, de az is rezervata mentális, hisz sohasem, sem a Pusky-féle úgy tárgyalásain sem azelőtt nem állítottam, hogy az incidens saját lakásom történt; világosan megmondtam, hogy bold. atyám lakásán, vámszék körül 8. sz. a. a ravatol mellett szobában történt.

En mindezek után, ki tehetné föl rólam, hogy én valakiről egy asztalt teljesen ismeretlen egyénről ily mesét koholjak? főképp reám annyira szomorú időben, nekem örökre szent és kegyeletos emlékekkel kapcsolatban?

Micsoda sport, vagy micsoda virtus lenne az, valakit egy lakostályból kiutasítani, hogy ilyennek költése valakiről józanul csak feltehető is legyen.

Micsoda okom, vagy érdekem lehetne ezt Fenyő urra ráfogni — míg neki az eltagadása csak még is, igen erős érdeke lehet, — ha a magasabb erkölcsi alap, s az igazság a történetek hű és való előadására nem köteleznének, nem köteleznének még akkor is, midőn ez reám csak fájó és gyászos emlékek felújításával és csak kellemetlenségekkel jár.

Nyugodtan bízom a kérdést, ha már a nyilvánosság elé vitetett, bárkinek lelkiismeretes ítéltetése alá, s ma még jobban meggyőzők győződve, mint a tárgyalások folyamán, ez ügyben elfoglalt álláspontom korrektségéről.

Meg kell még említenem, hogy Szomor Dezső urat nem ismerem, ő soha sem maga, sem más által magát velem meg nem ismertette; nevével emlékezetemben nem találkozik s így legfeljebb az lehet, hogy a deltájában a „Pesti Napló” részéről először nálam járt egyén lehetett.

De azt végül és a leghatározottabban állítom, hogy Fenyő Sándort 1888. március 26 óta ismerem, személye iránt tévedésben nem vagyok, hogy a kérelmet a fogadásra alapított és ezért általam kiutasított egyén ő és csak ő volt.

Kelt Bonyhádon, 1893. jun. hó 25-én. PERCEL DEZSŐ.

E nyilatkozatra a Magyar Hírlap mai számában feleletül ez áll:

Fenyő Sándor ur, lapunk felelős szerkesztője Perczel Dezső ur nyilatkozatára a következőket jegyzi meg: Mindamag ügyeimben, melyek a Pulszky Ágoston dr. orsz. képviselő és egyetemi tanár ural volt és elintézték affairemmel összefügnék, vagy összefügnék hoznának, segédem: Horváth Gyula és Pekár Gyula dr. urak lesnek szívesek eljárni. Újabb nyilatkozni valóm a történetek után nincs. Budapest, 1893. jun. 26. Fenyő Sándor.

A legnagyobb panamista.

Herz Kornél, a Panama-pör legtöbbet emlegetett alakja — mint már táviratilag említettük — tegnapelőtt bournemouth-i magánlakásában kényeskedett. Hónapokon át tárgyalt a francia kormány az angol külügyi hivattal, de ez a vádolt betegségére való tekintettel a kiadatást megtagadta, csak annyit tett meg, hogy állandóan detektívekkel őriztette a beteg lakását.

A párisi közvélemény felzúdult a francia kormány engedékenységén, s nagyobbról követelt. Ekkor támadt Dupuynek

parancsja meg neki, hogy a Lengyel követeket utazásuknak egy részén el kísérje.

A következő napon a tért megtisztították, a czar áldozatainak a hullait a Kremlint körülvevő árokba — egy közső sirba temették. — Moszkova buzgó polgárai kápolnákat emeltek e helyen, — és a régi történetírók azon kifejezésében nincs túlzás, hogy — „Ezen templomoknak az alapzata vére és csontokra volt fektetve.” A czar kegyetlenségének e borzalmas kitérő után, e kis kápolnák érek hosszú során mindig tele voltak buzgó hívekkel és az elmenők hallották őket, azoknak a lelki nyugalmát imádkozni, kiket a minden oroszok czarja s uralkodója, negyedik Vassiljevitch Iván parancsára oly kegyetlentül végeztek ki.

XIX.

Visszatérés a faluba.

Minthán Iván az előbbi fejezetben leírt borzalmas kivégzések által rémülettel töltötte el az egész Mo-zhova lakosság szívére, megakart mutatni a népeknek, hogy ő irgalmas és nagylelkű is tud lenni. — Parancsára a börtönöket kinyitották, és a foglyokat, a kik alig tudták a saját érzéseiknek hinni, mind szabadon bocsátották. Sőt Iván nemelyeknek közlülük még pénzbeli ajándékot is adott, elegendőt arra, hogy az életben ismét kezdhesse nek valaminek.

Ugy látszott, mintha haragjának ez az utolsó kitörése kielégítette volna a czar és mintha minden csekély cselekedetben nem látott volna többé árlást. Vértomja egy időre ki volt elégítve. Visszatért az ő kedves falujába, alamizsnát osztogatott és az uton minden templomban imádságokat mondott.

Ez idő alatt ugyan ebben a faluban váratlan fogadtatást kaptak az elő a számára.

az a jó ötlete, hogy Chareot és Brouardel tanárokat küldte Angliába, hogy a tudósok győződjenek meg róla, vajjon csakugyan oly nagy beteg-e Herz, hogy hazaszállításra életképes kénytelen.

A két tudós már harmadnap telefonon jelentette Párisba, hogy az angol orvosok véleménye teljesen igaz és Herz állapota nagyon komoly.

Herz Kornél megszabadult szenvedésitől és a francia bíróság üldözésétől. Mint Reinach báró, ő is a sirba vitte magát a Panama-botrányok összekuszált titkát. Kivülök ma már csak két ember van, a ki fényt tudna deríteni a már elismult kérdésekre: Artón és Oberndorfer, de ezek a külföldre menekültek és a párisi rendőrség még nyomukat se találja.

Herz Kornél élete folyását már többször ismertettük. — Beszámolóban született 1846-ban német szőlőből, a kik Amerikában naturalizáltak magukat. Az orvosi pályát választotta ugyan, de oklevélét sohasem használta. Annál többet forgott a világ tőkepénzei közt, mint elektro-technikus s e téren létesített vállalatai révén a francia-beszállatrenddel is kitüntették.

Ő volt az, a ki ajánlatot tett Lessepsnek, ha tíz milliót kap, az ő közbejárására a kormány új részvények kibocsátását engedélyezni fogja.

Egy hírlapíró előtt ugyan egyszerű egy nyilatkozott, hogy úgyszólván semmi szerepe sem volt a Panama-ügyben, mert Reinach neki valami villamos ügyben öt millióval tartozott, de azt Párisban senki sem hitte, különösen Lesseps Károly és Baihaut vallomásai után.

Reinach halála után ingadozni érezte lábait alatt a talajt és Londonba menekült, a honnan családijával együtt egy bormouth-i villában húzódott meg. Azóta nem is tért vissza Franciaországba.

Angolszági tartózkodásának mindjárt első napjaiban megbetegedett és bár a legkiválóbb orvosok kezelték, nem segíthettek rajta, betegsége megölte, még mielőtt megvilágíthatna volna azt a botrányos ügyet, mely hónapokon át lázas izgatottságban tartotta a francia közvéleményt.

Elhunytáról az első hivatalos táviratot Brouardel tanár kapta. Devella külügyminisztert is értesítette az angol kormány.

Levél.

Magyar nyelv és szellem a havasokban.

Topánfalva, 1893 jun. 24.

Közelebbről szerencsés levén a havasi magyar iskolák záró vizsgáiról közvetlen tájékoztatást szereztem, ezekről röviden a következőkben referálok:

A topánfalvi és Offenbányai iskolák a magyar nyelv és szellem terjesztésének nemcsak hivatott apostolai, hanem reményit nyujtanak arra is, hogy ha az eddighez hasonló tevékenységet fejtenek ki, jövőben az iskolák környékén a magyar nyelv és gondolkodás is biztosabb alapon kezd fejlődni; mert úgy látszik azon környék, mely a havasokban eddig a magyar iskolák kisérte jobban mondva az ellenszenv, mely azok iránt nyilvánult — oszladozni kezdett. Legalább ezt bizonyítja a fellelő az azon jobb módú román szülők gyermekeinek, kik a hegyekről magyar iskoláinkat látogatva, csak egy rövid tantervvel a magyar nyelv és szellem terjesztésére kezdődtek a magyar-nyelvet bevezetni, hogy csupán az idegen accentus sejtjeit, hogy nem született magyarok. Aztán, mily büszkén is érezték magokat azon fiúk s még inkább szülők, kik gyermekeik után örömmel győződtek meg, hogy ezen iskolákban bizony nem valami ázsiai vad magyarizmus uralkodik, a vallásos és hazafias nevelés és oktatás.

Godonov, a kinek sikerült azon kívánsága, hogy a Moszkovában történt véres jeleneteket ne lássa, egyedül ált a saját szobájában, fejét a két kezébe temetve. — Az utóbbi napok eseményeiről gondolkodott, a nagyban történt vérontásról, a kegyetlen czar jellemének a különös minőségéről, és hogy miképpen volna lehetséges befolyást felelet ezután is megtartani, a nélkül, hogy kegyetlenségében részt vegyen, vagy az Opritchnik közlé álljon, midőn egy szolgáló jelentette, hogy herceg Nikita Romanovitch Serebryany a lépcsőházban várakozik. Midőn Godonov ezt a nevet hallotta, bámulatában felugrott a székéről. Serebryany a czar átká alatt volt és halála itéllet bünt. Ő megszökött a börtönből és a vele való barátságos érintkezés a fejébe kerülhet Godonovnak.

De másrészt a herceget nem fogadni el, vagy őt a czarának elárulni, olyan gyalázatos cselekedet volna, amit Boris, népszerűség elvészésének a kockázatától nélkül, amit ő a világon mindenképp felett legbülsőbbre becsült, nem tudott volna megtenni. Azonban ezébe jutott, hogy a czar mostan a legnagyobb valószínűséggel jökevényben fogja találni, tehát gyorsan elhatározta, hogy mit fog tenni. Megparancsolta, hogy a herceget rögtön bocsássa be; és minthán találkozásuknak nem voltak tanúi, elhatározta, hogy azt a legészintébb szíveséggel fogja fogadni.

— Isten hozott herceg, — mondá Nikitát megölelvé — és kériek ülj le; úgy tehát zarándoktat magadat visszatérni a faluba! De mielőtt a kalandjaidat elmondanád, frissítővel foglak megkínálni; az utazásodtól fáradtnak kell lenned.

Godonov megparancsolta a szolgálóknak, hogy hozzanak ételt és néhány üveg bort.

— Herceg, — mondá Godonov, midőn ismét egyedül voltak, — mond megne-

tással kedves égő áldozatot gyújtván hazánk és Istenünk oltárán.

E kellemes eredmény magyar iskoláink lelkes tanítóinak karának érdeme, s hogy ezt röviden konstátálom: hogy legyen jutalmuk. Hisz, mint a tapasztalás bizonyítja, ily erkölcsi elismerésnek körül havasi magyar tanítóink egyébben nem is részestlenek; míg hola magyarságtulajdonosságánál fogva nyelvet különben is fenn tudja tartani és a tanítvány nyelvi és nemzeti érzékelésével szemben nem küzd: ott bővebben kijut nemcsak a vékony dongájú erkölcsi elismerés, hanem az is, miért naponként imádkozunk: a mindennapi kenyér. Itt nem az irigység bész, hanem a méltányosság emeli fel szavát, kénytelen, hogy a „quibus pendet salus reipublicae”, azok az anyagi elismerések osztogatásánál különös figyelemmel lennének a havasi topánfalvi, offenbányai — magyar tanítóik karra is, hisz akkora idegen tenger között az Ur oltára mellett egyedül állnak, kik a magyarság fenntartása és ápolásában leg több sikert feltüntetett tényezők.

Ezen általánosságok után meg kell említenem a topánfalvi leányiskola azon propagandáját, melyet a „kalotaszegi varrottások” és himnuszok meghonosítása és terjesztése körül kifejtett. Mert ezzel nem csak ezen magyar kézmű iparágának szerzett vidéktől általános kedveltséget, hanem mi kívülről megfigyelők: a román leánykák is nagy elismeréssel viseltetvén iránta, felkeresik a buzgó tanítóknak iskoláját s ebben emez iparág eljáratása közben megtanulják a közelebbi vonsódást ahol is, mi mindnyájunk előtt legkedvesebb — a magyar hasáboz.

Ime a „kalotaszegi varrottások” kulturmissziója a havasok között!

Utólag megemlítem, hogy miadók iskolánál a jobb tanulók nem maradtak jutalom nélkül, melyre filléreiket részint a hírbányakincstár, részint pedig a társadalomrakosgatta össze, Köszönet nekik érte!

BALAMBÉR.

A theátristákhoz.

(Epistola postica.)

— Kerek Samunak üdvözlöt. —

Pókos pogácsom, buksi fejt rázza, Nagy mehetnékje van a magas Parnászra, Pedig szegénykének kevés a szénája, Böre alól kéri az oldalbordája, Mégis csak felrugtat lantos Apollóhos, Áldását kéri a fűfa lilinkóhoz, A melyikből fognak omlani a rimék Kerek Samuként: nőstények és himék.

Most mielőtt pennám a papírra nyomnám, Pusztit a képre szerelmotes muzsám, Hogy legyen versemben, kulissza görögthz Felkötő-has, szakál, paróka, masztixba, Legyen kuplé, kostüm, koszorú akárhány Dörgő isten-nyila, pompásó snívárvány, Featé: testszin, barna, tulipiros kármí — Nyisli raktárból pirin a melyk ánti! Székezer statisztika, ugyan annyi sugó, Készletben álljon a kortina-huzó, — Így ha összeszedtem minden járulékot, Sicsz! görödl a függöny s kezdjék a játékok.

Ülök bősős széken az öreg színházban, Zörgő fedéren hintáztatván magam, Látnom, kigyelmek, miként járnak, kelnek, Egymást megörlötíván, egymásnak felelek, Azt sem tom ilyenkor, hogy melyiket nézzem, Hogy valamiképpen ne hogy megigézzem,

kem, látott-e téged valaki, midőn a házamhoz jöttél?

— Nem tudom, — válaszolá Serebryany nyugodtan; lehet, hogy láttak, mert én nem tettem lépéseket arra, hogy magamat elrejtsem, de egyenesen jöttem hozzá. Tudtam, hogy te nem fogsz engemet az Opritchniknek kiszolgáltatni.

Godonov összehozta a szemöldökét.

— Boris Fedorovitch, — tévé után Serebryany — mert látod, én nem jöttem egyedül; körülbelül száz rablót hoztam magammal Riaszanból!

— Mit! — kiáltá Godonov.

— A falu bejáratánál hagyttam őket, — folytató a herceg, — mi a czar kezébe fogjuk tenni az életünket, rajta áll, hogy kivégezzess bennünket, vagy irgalmat mutasson, a hogy helyesnek találja!

— Herceg, én már hallottam a tatárokat ellen való hős tetteiről és hogy mily diadalmatosan verted meg őket. De van-e tudomásod azon eseményekről, melyek az utóbbi időben Moszkovában történtek?

— Mindent hallottam, — válaszolá Serebryany mogorván. Isten bocsássa meg a czarnek! Boris Fedorovitch, te is hibás vagy amiért csendesen ül az ellenmondás nélkül enged ezeket a dolgokat megtörténni!

— Eh, Nikita Romanovitch, látom, hogy te most is ugyanaz az ember vagy, aki voltál. De mit mondjak én a czarnek? Az gondolod, hogy hallgatna reám bár egy pillanatra?

— Még ha nem hallgatna is, — ismét Serebryany — kötelességgel nyíltan beszélni hozzá. Kitől hallja meg az igazságot, ha ne tőled?

(Folyt. köv.)

Ugy pattog a nyelvük, akár a rakéta. Kivált ha fehérszínű szőlőbe a játéka. Ilyenkor nekem is széles kedvem van, és a két tenyeremet verem össze nagyon. Hát ha egyik-másik még parókat teszzen, vagy a hasához még egy akkora veszen, vagy állához ragaszt hosszú rőfös szakált, Milyet — a mint mondják — a velg nem pipált:

Ilyenkor mindenik olyan fura gyerek — Akármilyen legyen ha kentekre ismerem, Tőprekédő arcom megnyitok hosszúra. Pusztai légjei ez, avagy Kovács Gyula? S az ember a dolgot akárhogyan veszi, Szerémyt, Szentgyörgyit összehasonlíthat. Perze furcsa is a kentek arculatja, Mikor a borbély ur aztat beragasztja, Mészáros bokenyén, kreppert reá csapván Szükség esetén még megis flastromozván. Kinek ne volna kedve ily látvány láttára? Ki ne fakadna el hangos habotára? Hanem aztán mikor kentek hajba kaptak, Holmi historián öszegabajodtak. Mikor egynek-másnak komoly baja esett: Olyankor minden szem szomorún könyvezett.

De mióta kentek eltávoztak tőlünk, Az unalom miatt rudra jut a bőrtünk. Látni való akadt annyi mint a tenger, De mit megnézhetne tisztességes ember, Esküvel mondhatom, ugy se jellen isten Az egész városom olyan izé nincsen! Volt ugyan ringli-szil, majom komedia, Panorámás színd, láncra kötött bika. Vad menázsia, kakadu táncos csirkus, (Hol lóhatón billeg a művészi virtus) Volt, ki a világnak jószól szörnyű véget Kintornált az utczán flasinétes német, Vannak tamburások, zenekar frajlános, Től-tul tróli-tóli egy-két sengerájós, Am ez jó kedvünköt sehogys sem tetézi, Már ráun az ember még jól meg se nézi.

De higlymeteknek más a művészete, Edes anyanyelvünk forró szeretete, Mi literatúránk virágzatotása, Ez művészetünknek dicső hivatása. Meglátják kentek, hogy mindenki megőrül, Ha pezsgő élet foly nyári színház körül A melyiknek most a két oldala ázik S benne vig egerek csapatja csizozdik. Eljő még az idő, a mikoron kentek, Nem vándorolnak el messze földre innét, Akkor lesz igazán az én lelkem búszke! Magamat ajánlom

Paulus de Tüske.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, junius 28.

Lapunk jövő száma a közbeeső ünnep miatt pénteken, (junius 30.) jelenik meg.

— **As új díszpolgárok** ozimű iránycikkünknek lapunk egy barátja küldte. Mikor e cikknek helyet adtunk, barátunk magánvéleménye előtt hajoltunk meg, de e cikkkel nem értünk mindenben egyet. (Szerk.)

— **As idő lassanként** kedvezőre kezd fordulni. Fenyegő olykor-olykor még némi esőzés, de bízhatólag most már feldertül és állandóan szép idő lesz. Így mondja ezt a bar ometer, állítják az időjósok és a tapasztalt öregek. Hogy mennyire igaz, azt csak az égiek tudnák megmondani. Ezekkel pedig lehetetlen korrespondálni.

— **A kolozsvári kereskedelmi akadémián** ma déli 12 órakor hirdette ki az érettségi vizsgálatok eredményét dr. Kiss Mór minisiteri biztos. E szerint a jelentkezők közül 11-e a osztályzatot kapott 5 nívendék (Milkó Béla, Gergely János, Freyberg Béla, Rázós Kázmér és Nagy Dező). Jó osztályzatot kapott 18 és elégséges osztályzatot 17 tanuló. 6 tanuló szeptemberre pótvizsgálatra utasítottak. Az osztályzat ki-hirdetése után dr. Kiss Mór, ki humanus el-járásával az ifjuság önzetlen halálját és tiszteletet nyerte ki, szép és tartalmas beszédet intézett az ifjakhoz.

— **A lövészegetről.** A kolozsvári polgári lövészeget részvényes tagjait rendkívüli közgyűlésre hívta július hó 16-ra ösaze Albach Géza polgármester. E közgyűlésen tekintet nélkül a megjelenendő tagok számára, határozni fognak az egyeslet sorsa, eesetleg újjalakítása felett.

— **As erdélyi róm. kath. iro-dalmi társulat** f. 6. július hó 4-én d. u. 4 órakor Gyulafehérvárt, a püspöki lyceum egyik tantermében XVI. r. közgyűlést tartja. Tárgysorozat: 1. Előző ki megnyitó beszéd. 2. Titkári jelentés. 3. Végleges jelentés az 1892. évi számadásokról. 4. Általános tisztújítás. 5. Indítványok, melyek 24 órával a közgyűlés előtt, az elnöknek bejelentendők.

— **A Mária-Valéria leányvárbáz** vizsgái 29-én és 30-ikán lesznek. Az intézetben jelenleg 39 árva van, kiket Trótk Berta

igazgató és Pálffy Mari tanítottak egész éven át kitaró busgalommal.

— **Közbejött akadályok miatt** a kolozsvári dalkör erdei mulatsága július 2-ika helyett július 9-én vasárnap tartatik meg a Hőjában. A rendező bizottság.

— **Esküvő.** Kuszkó István hivatának, a Kolozsvárt megjelenő 1848-49 Történelmi Lapok szerkesztője, lapunk belső dolgozóitársá, M.-Bogáton szűk családi körben jun. 27-én esküdött örök házast. Tokaji Irma kisasszonynak, Tokaji János m.-bogáti ev. ref. lelkész és neje Zilahi Kiss Eliz leányának. A fiatal pár a család egy régi barátság, a 80 éves Benedek Ferenc haranglábi nyugalm. esperes áldotta meg. Örök boldogság kísérje e szép frigyét.

— **Még egy kaszárnya.** A napokban a városi tanács egy olyan javaslatot fog a közgyűlés előterjesztenei, a mely arról traktál, hogy Kolozsvárt vagy három század huszár helyettesek el állomában. Ugyanis a 9-ik honvédszázad ezrednek az ezred- és osztály törzse három század legénységgel, lósaival, irodáival és raktáraival együtt állandóan Kolozsvárt helyettesek el. Ennek létszáma ez: az ezred törzse 40, az osztály törzse 5, a 3 század 225 ember, és 155 ló. Ennek a legénységi létszámának a tisztikara 1 törzstiszt és 14 főtiszt, kiknek irodahelyiséget, a legénységnek laktanyát és istállókat kellene építeni, továbbá a tartalékosok számára barakkokat, a mitnek a számára egy 6-8 holdnyi terület volna igénybe vevendő. Az összes építkezés 160-180 ezer frtba kerülne, a miért a kincstár 11-12 ezer frt évi bért volna hajlandó fizetni s így az építészre főlvendő törzstiszti kölcsön 5 százalékos födve volna. Kellene még egy 100 holdas gyakorló hely. Ha a közgyűlés elfogadja a tanács javaslatát, felfogják terjesztenei a hadügyminiszterhez, a ki ez ügyben véglegesen döntene.

— **A megcsipett tolvaj.** Bota Andrej, gyalui illetőségű és lakos oláh tolvaj, a ki már 18 évet töltött el a szamosújvári tömlőzben is és a ki javíthatatlan gazember, tegnap fél 1 órakor betört Bagaméri István timár mester lakásába. Bagaméri családjaival, két kis fiával éppen akkor érkezett meg iskolás gyerekei majálisáról, mikor a kötni való már jól felpakolt. — A tolvaj észrevette, hogy a lakók érkeznek, de azok is észrevették, hogy valaki benn van a lakásban. Ekkor lármát ütöttek, a timár legényeket és a szomszédokat hirtelen felkeltették. Andrej menekülni akart, de már késő volt. Ajtóak ablakok el voltak állva. Nehéz volt a szobába hatolni, mert a bennrekedt tolvaj kétségbeesetten védekezett. A ki a szobába akart hatolni, ahhoz mindent vágtott a mi a kezétgyébe akadt. Ebben az eszevesztett dobálásban egy lámpát is kidobott a künnlővőkre a mi Bagaméri kis fiának a fejét találta és azon érzékeny sebet ütött. Végre a tolvaj még is megugrott, az ablakon keresztül, de az utcára esőddel szomszédok hamar lefűltek. — Itt is erősen védekezett a rabló és vésőjével többeket jelentéktelenül megsebesített. Utoljára is letéperték és illendősége ellátás után a rendőrségnek átadták.

— **Megkísérlet betörés.** Bokros Ádám özég főtéri üzletébe ismeretlen tettesek az éjjel betörést kíséreltek meg. Két lakatot leszakítottak a vasajtókról és a falat az udvar felől bontani is kezdték, de rájuk virradt és a gazok elmenekültek.

— **Nagy Gábor** központi szállodájának udvari helyiségében ma este katonazenekar játszik. A közönség figyelmét felhívjuk az élyezetesnek ígérkező estére.

— **Virághullás.** Konec Ármán sz. udvarhelyi gyógyszerészét fájdalmas csapás érte. Egy éves és 10 hónapos kis leánykaja: Klotild rövid szenvedés után elhunyt. A kedves kis halottat a napokban temették el az ismerősök fájó részvéte mellett.

— **Gyászhir.** Deák Ferencné szül. homoródmácsi Gothárd Róza élete 36-ik, boldog házassága 16-ik évében, f. hó 28-án Felső-Szováton meghalt.

— **A Tordavárosban** fekvő és a városi tanács által kezelt kincstári és városi ösöfűrdők még jun. 4-én megnyitottak. A város által mult évben épített földszinti és emeletes szállodákban vendégszobák teljesen unjonnak, és lehető könyveléssel rendeztettek be, úgy, hogy jelenleg 30 szoba áll 70 krtól 1 frt 30 krig terjedő napi árárt — ágyne-művel és takarítással — a vendégek rendelkezésére, étkezni ugyanottan lehet (reggeli, ebéd és vacsora) 1 frt 50 kr. napi árárt, kététi bérlet 12 frt, egy havi 64 frt. A régi rozszant meleg fűrdők helyett hasonlólag egy új jól berendezett 12 kádas melegfűrdőhöz építetett, és egy csinos és kényelmes táncsterem, hol hetenként tánc mulatság rendeztetik. A fűrdő mellett hegyek fenyő, szilva, dió, kőris és akácfa, csemetékkel ültetettek be, azokba kényelmes sítantak vágattak. A fűrdő vendégek szorakoztatására szolgálak: hetenként két délutáni zene, néha tánc mulatság és nyilvános előadások, tekepálya, 8 féle hirlap és folyó irat, a társalgó teremben egy zongora stb. A fűrdőre vonatkozó mindenféle felvilágosításal készséggel szolgál a fűrdő felügyelő; Velits Ödön polgármester.

— **A zóna eredményei.** A. B. C. jelenti: **A magyar államvasutak** bevételei s

legutóbbi napokban oly kedvező emelkedő irányzatot mutatnak, hogy a hófúvások által okozott kevesebbelt már kiegyenlítették. Ezon felül a végleges lezárolás havonként általában több, mint 100,000 frttal kedvezőbb eredményt tár fel az ideiglenes kimutatásoknál. De már az ideiglenes kimutatások szerint is ez év első öt hónapjában 28 millió 805,000 frtra rugtak a bevételek. Az államvasut az idén, a nélkül, hogy a hófűvés bővült volna, az első öt havi eredményhez képest 600,000 frttal többet vett be. A május havára vonatkozó végleges elszámolás már elkészült és a korábban közölt ideiglenes kimutatással szemben 495,301 frttal kedvezőbb eredményt mutat fel. Meglepetően nagy lendületet vett néhány hét óta a magyar államvasutak vonalain a személyforgalom. A folyó év május havában a személyforgalom 418,900 utassal nagyobb mint az 1891. évi május havi személyforgalom. A folyó év első öt havában egyébiránt a személyforgalom 264,001 frtnyi és a podgyászszállítás 11,900 frtnyi bevételi többletet tüntet fel.

— **Rablógyilkosság.** Olmütz-ből jelentik, hogy Bisztricky 24 éves csigányt tegnap reggel az országuton meggyilkoltak. A csigányt nem régiben bocsátották ki a dologházból, a honnét 5 frtos feles kereseménnyel jött ki, a mely összeget szintén elrabolták tőle. A gyilkossággal Kapucsek 54-ik gyalogezredéből káplárt gyausították, ki f. hó 21-én megszökött esadétól és töltényátakját a gyilkosság színhelyének közelében találták meg.

— **Isgalmas lövészenyek.** A francia versenytér, ugy látszik, semmivel sem szegényebb izgalmas eseményekben, mint a budapesti vagy a bécsi turf s affogadó közönség keserű csalódása ott sem tartozik a legtrikább dolgok közé. Autouil-ben tegnap véres botrány történt, melynek vége fejtezte a büntető törvényekről előt fog alkalmasint lefolyni. — Az akadályversenyben ugyanis egy outsider győzött. A favirotok hívei Autouil-ben sem rajongának az ilyesmiért, s mikor az eredményt kihirdették, a vesztesek dühösen kiabáltak:

— **Csalás! Meg vagyunk lopva!** Le a tolvajokkal!

A legyőzött, favorit trainerje zokon vette azt a gyanúsítást s egy urat a ki lehango-szabban kiabált, ugy ütött arcul botjával, hogy az véresen rogyott össze s néhány foga axonnal kiesett. Ez az ur Lagasse ügyvéd volt, a Ravachol egykori védője. — Ugyan-eak ma jön a hire annak is, hogy a saint-quentin-i akadályversenyeknél Keite jockey felbukott az egyik ároknál, még pedig oly szerencsétlenül, hogy rögtön meghalt.

— **A virágok megtiltani nem lehet.** A Don mellett Rosztov-ban a minap felakasztotta magát a kilencvenkilenc éves Dogobionko Prokop, szolgálaton kívüli altiszt. Mielőtt az öngyilkosságot végrehajtotta, orosz szokás szerint egy liter gabonapálínkat hajtott le. Dogobionko részt vett a Berezina partján és a Lipose mellett vívott csatákban. Rosztov-ban a napokban készülődtek az altiszt századik születésnapjának megünneplésére, midőn a vén katona öngyilkos lett. Pálínkas éltve alatt egy levelet találtak, melyben elmondta öngyilkosságának okát. Ördületesen belátszeretett egy tizenhat éves leánykába, ki nem akart róla tudni s öregur-nak nevezte őt. Dogobionkónak ez annyira fájt, hogy menten kötelel vásárolt és felakasztotta magát.

— **A vasuti utasok biztosítása.** Érdekes tervet mutatott be a napokban egy fővárosi lakos dr. Wekerle miniszterelnöknek: a tudományos készültséggel megírt memorandum a vasuton utazók kényezér útján való biztosítását tervezte, minden az utazás alatt előforduló baleset ellen, olyan módon, hogy a menetdíj minden forintja után egy krajczár biztosítót-díjat állapít meg. A memorandum írója alapos statisztikával és pontos számvetéssel mutatja ki, hogy tervének elfogadása esetén minden egyes kereset-képtelenség alkalmával tizenkétezer, halál esetén pedig huszonegyezer forint volna fizethető a sérült utazónak, illetőleg a halott hozzátartozóinak. A miniszterelnök az érdekes tervet tanulmányozni fogja.

— **Méz-eső.** Tündermésekben olyan szépen meg van írva, hogy a szegény, de be-cstules embert a jó angyal sohasem hagyja el. Ha éhezik, tyukok és mindenféle pecsenyék hullanak az égből, ha szomjas a leg-fűzesebb tokaji, csapog a felhőkből; szegény embernek csak a fazekait meg az ávegeit kell kitenni az udvarra és nem lesz többé se éhes, se szomjas. Manapság természetesen a legnagyobb ritkaság, hogy egy adag tok mártással vagy egy üveg Pommery hulljon le a magasabb régiókból, a honnan mi rendes körülmények között csak eső, hó vagy jég alakjában kapjuk az ég áldását. De hogy mégis előfordulhat, bizonyítja az az eső, amely Saint-Etienne-ben Loire francia departement egyik városában a napokban nagy szenzációzt keltett. A nehéz esőcseppek ugyanis edesebbek voltak a színmézénél és a jó gazdasszonyok siettek is minél nagyobb hordókban az égnek ezt különös kegyét öszegyűjtteni. Végesebb saint-etienne-i francziák meg voltak győződve arról, hogy a méz-eső után vajaskenyerek fognak következni, mert ha már bőkezű a természet jobb kezével, legyen pazar a balkezevel is. Saint-Etienne polgárságának intelligens része természetesen tüdőmúnynek fogta fel a méz-esőt s nyomban meg is interpellált néhány hírnevesebb francia tudóst, — hogy mondja el véleményét erről a csodáról? — A tudósok egy értelműen ugy oldották meg a kérdést, hogy az etiennei fák és virágok mézanyagát az egyszerű nem a méhek lopták el, hanem a levegő, a mely egészen megtelt édesességekkel. Az esőcseppek pedig

magukba szívták ezt a mézanyagot a lehoz-ták a földre. Az intelligencia meglepődött ezzel a válaszzal, nem ugy a nép, a mely a béke szimbolumának roppant megörvündött. Annyi bizonyos, hogy Saint-Etienneben rövid idő alatt alaposan meg fog szaporodni a hanyag emberek száma, a kik némi joggal követelik most az égtől az oly régóta hiába várt esőt galambot.

— **A párisi rongysszedők.** kiket a regényírók annyi romantikus történetben szerepeltettek egykor, körülbelül 50,000-en lehetnek, de szintén annyi lehet még a nők és gyermekek száma, kik a rongyoknak kü-lön osztályozásával foglalkoznak. Naponként átlag 24,000 mész rongyot gyűjtenek össze Párisban. Ennek értéke 75,000 frank. A mesterség tehát nem valami jövedelmező egy-esekre nézve.

— **Furesa feleség.** Valjevo szerb községben nagyon házassodhatékja támadt Lukic kereskedőnek, s nem is sokat gondolkodott, hanem elvett egy kisasszonyt, a kit ugy „kommandáltak” neki. Mikor a kissé markos menyecskét hazavitte, arra a különös tapasztalatra jutott, hogy tulajdonképpen egy — férfit vett nőül. Nyomban szaladt az elő-járósághoz, az előjáróság szaladt egy orvos-sért, az orvos pedig szaladt a bubánatban sorvadt férj házához s ott annak rendje módja szerint minden késéget kizárólag konstaltálta, hogy a panaszos férjnek igaza van. Lukic már megindította a váloprtt a „felesége” (!) ellen.

— **Eleven béka a gyomorban.** Egy amerikai orvos szaklapon egy orvos a következőket mondja el: 1891-ben egy forró szeptemberi napon egy 66 éves paraszt abból a vízből ivott, melyet esőlejtőpéhez vezetett. Nemokára súlyos beteg lett; leirhatatlan, sajátságos fájdalom érzett a gyomor tájékán. Orvost hívatott, azonban a tünetek határozatlansága rendkívül megnehezítette a betegség megállapítását s az orvos képtelen volt a bajt megasztetni. A paraszt mindinkább lefogott és betegsége gyógyíthatatlannak látszott. 1892. márciusban némileg helyesallott az egészsége, de ez csak kevés ideig tartott és néhány nap múlva ismét komolyan beteg lett. Egy áprilisi napon annyira rosszul lett, hogy azt hitte, hogy menten meghal. Egyszerre görcsös rángatózások fogták el és iszonyu erőfeszítéssel sikerült egy kis élő békát kihányania. — A kicsiny állat másfél hüvelyknyi hosszú volt, eleinte fehérre kecsenyaszínű volt, de utóbb visszakapta természetes színét. A londoni Medical Press, mely ezt az esetet lenyomatja, azt írja, hogy élénken emlékezett arra a varangyos békára, a mely, miután néhány száz évet egy homok-köszikában töltött, a szikla letérésekor vi-gan kiugrott belőle. — Kénytelenek vagyunk hozzátenni ehhez a hirhez, hogy igazán benne volt a Medical Press-ben és így nem mi költöttük a bihetetlen békát.

— **A kolera.** A Reuter-ügynökségnek egy yeddói távirata jelenti, hogy Mek-kában szerdán négyezszázötvenötön haltak meg koleraiban. — Southields-ből (Anglia) táviratozák tegnapi kelettel: A Nantes-ből ma éjjel a Tyne folyón ide érkezett Myrtle Branch gőzösön egy fűtő menetközben kole-rában meghalt. A gőzöst vesztésgár alá helyezték. — Egy touloni távirat a kikötővárosban öt, és a környéken három halálesetről ad hirt. A halál oka mindenütt a kolera.

Szerkesztőségi üzenetek.

Amállának. M.-Vásárhely Miota az elegáns feltűnésség nevétségnek tartja a hó-dolat finomabb kifejezéseit, a legilletlenebb s vaskos naturalizmussal tele megjegyzések lehet hallani a nőkről. Hogy az uteza legtöbb alakja mikép vélekedik s mit magasztal a nő szépségéről, me egy kis mutatóvány: Huszárhadnagy: Snajdig gyerek! Milyen karcsu derek, hogy ringatja csipőit! Dandy: Szavakra, osimos. A lába apró; arca nagyon érdekesen . . . halvány . . . látszik a kicsike már férjhez mehetne . . . Ez az nagyon emelné. Éltés ur: Ingerlő . . . nem egészen fiatal ugyan, de bájosan tartja a fejét. És a mi a fő: tiszta sovány . . .

Siherer: Sápadt . . . ábrándos, a szeme kék. És a mi fő: rám villogott tekintetével. Lendinart: Netter Käfer. Viel Courage im Leib!

Az n. n. szakíró: Eleven, csupa ideg. A járásával is bódít. — És a mi a fő . . . az ő szemeiben égő tűsók és a férj szemén halog.

— **S-nék.** A kolozsvári színtársulat július 2-án hétfőn érkezik haza külön vonattal Kolozsvárra. A m.-vásárhelyi vendégszerepléssel nemcsak a társulat, de a mi fő, maga a direktor is meg van elégedve.

— **S. J-nék.** — Helyt. — Maets Frigyes építészmezőkről beklődött közleményét mindaddig nem adjuk közre, míg személyesen meg nem győződünk az cikkben foglalt állítások valódiságáról.

A golyószóró csodagép.

Turpin találmánya, az a golyószóró csodagép meg egyre, sőt mind fokozottabb mérvben foglalkoztatja a közvéleményt. Legutóbb a milánói „Secolo” párisi levelezője látogatta meg Turpin és vallatta új találmányáról. Turpin mindjárt eleve tájékoztatta a hirlapírókat. Sajnálom, de alig mondhatok önnek valamit új találmányomról, mert még semmit sem írtam róla, még minden számítás, terv, itt van! — felelte Turpin, újával homlokára mutva. — Most már, hogy annyizor meglopták szellemi tulajdonaimat, itt tartok mindent. Itt halmozom össze tanulmányaimat, számításaimat és terveimet,

addig s pillanatig, a míg gyakorlatilag nem érvényesítem.” — Az hirlapíró aztán azt kérdezte, hogy tanulmányait befejezte-e már az új tanulmánya vonatkozásban? — Igen — felelte Turpin — 1881-ben foglalkoztatott először ennek a gondolata és már régóta megoldottam volna, ha sok minden egyéb nem akadályoz; azonban állandóan erről gondolkodtam és most már bizonyos vagyok terem sikerében.” — Valók az utóbb közölt részletek találmányáról? — kérdezte tovább a hirlapíró. „Csak rézben. Melintől is beszélték Szó sincs róla. Tanulmányom a villamoszágon épül, ám egészen új törvények szerint. Az alapon különben elannyira egyszerű, hogy valóban csodálkozom rajta, hogy minde ideig senki sem jött rá. A gépezet maga oly egyszerű, hogy csaknem mindig két lábi viheti és hogy kezelésre teljesen elég négy ember. A gépezet megtöltik golyókkal és minden lövés 25,000 löveget fog egy német mértőföldnyi távolságra röpíteni. Kevés lövéssel meg lehet semmisíteni egész hadsereget. Nincs vár, a mely ellentállhatna a villámszerű hatásnak. Még a legkisebb hajók is fölélezeltetők a készülékekkel.

Tekintettel a nagy távolságra, a melyre találmányom a golyókat röpíti, minden páncélzati biába való . . . Teljesen igaz, hogy egyetlen hónap elég az egész francia hadsereg felszerelésére e gépel. Titkomat tehát az utolsó pillanatig megtartom magamnak. A hadsereg és tengerészet mostani kiadásaihoz képest találmányom beszerzése egész jelentéktelennek fog majd feltűnni. Szabadalmat nem kérek, mert ez annyit jelentene, hogy tanulmányaim eredményét leleplezzem a világ előtt.” „Mit szándékozik tehát tenni?” volt a hirlapíró utolsó kérdése. Turpin sajátjóságos módon becsukta szemét és ezt felelte: „Vároki!” A hirlapíró felel azokra a legutóbb hangoztatott vádakra, a melyek szerint Turpin kissé eszelős volna. „Mindenké, a kinek alkalma van ezt az erős, nyugodt és világos tekintetű embert csak egyetlen egyszer is látni, az az ellenkezőről győződik meg.”

LEGUJABB.

(As „Ellenék” eredeti távirata).

Páribomlás.

Budapest, jun. 28.

Több előkelő függetlenségi képviselővel beszélgettem a helyszetről, a következőket mondták: A párt meg van győződve, hogy Eötvösök nem akarnak kibétkélni. Eötvösök őket akarják Kossuth elbűtő békabontóknak feltüntetni, mondván, hogy ime megkísérlet-tük a békét, de nem akarták. A párttagok-nak a kibétkés ellen semmi kifogásuk, de bizonyos, hogy ha Eötvös visszajön, többen kilépnék a pártból. A párt az egyházpolitikai kérdések mellett most még határozottabban sorakozik — mint eddig, épen, hogy meg-mutassák liberalizmusukat és Eötvösök vád-jainak alaptalanságát.

Kormányválsági hírek.

Budapest, jun. 28.

Befolyásos politikustól, a ki már az 1891. év decemberében is megmondta előre a parlamentnek janárban való feloszlását, értesültem, hogy a parlamentet októ-berben feloszlatják.

Forrásom szerint az egyházpolitikát teljesen leveszik napirendről.

Csáky, Szilágyi mennek.

Miniszterelnök Széll Kálmán lenne. W e k e r l e vagy megmarad pénzügyminisz-ternek, vagy megy és a pénzügyi tárczát is S z é l l vezeti.

Tüntető oláhok.

Budapest, jun. 28.

Jassyban a kulturliga nagy tüntetést rendezett az erdélyi „elnyomott” (?) oláhok mellett. Peresot Kulfa utczáról-utczáról hordták a rajongó lakácsai arczképét.

A nyilatkozó Simai.

Budapest, junius 28.

Sima Ferencz hir szerint holnap Kis-telken nyilatkozni fog ama feltételek és mó-dozatokról, a melyek mellett az Ugron-párt hajlandó volna a függetlenséggel egye-sülni.

Dementi.

Budapest, jun. 28.

A P. N. esti lapjának Kenesseyre vo-natkozó hirt, mely szerint Kenessey függet-lenségi lett volna, t é v e s. Kenessey ugyanis Apponyi híve.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadaplataljados:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

Egy II év óta fennálló, 16 hírnévnek örvendő útlethez tars kerestetik.

Bővebb felvilágosítás a kiadólhivataiban kapható.

Sz. 11,440—1893.

tanácsai szám.

588. (2—3)

Sz. 7142—1893.

583. (3—3)

Köszöntő Polgári Lovászegylet Közgyűlése.

A Köszöntő Polgári Lovászegylet részvényes tagjait ezennel ismételtelen felszólítom, hogy — miután a folyó hó 15-ére összehívott közgyűlés a megjelent részvényesek csekély száma miatt nem volt megtartható — az **1893. évi július hó 16-án (Vasárnap) délelőtti 10 órakor** a Városház nagytermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

jelenjenek meg, s figyelmeztetem a t. részvényeseket, hogy ez a második közgyűlés, — tekintet nélkül a megjelenendő tagok számára, — az alapszabályok értelmében **határozatképes** lesz.

A közgyűlés tárgya:

Határozat az egyesület további sorsa, esetleg újja alakítása felett.

Az alapszabályok értelmében a közgyűlésen csak az birszavazati joggal, a ki részvényét a közgyűlés megkezdése előtt alólírott közgyűlési elnöknek bemutatja és leteszi.

Köszöntő szab. kir. város Tanácsának 1893. évi június hó 24-én tartott üléséből.

Albach Géza s. k.,
polgármester.

Verseny ajánlati hirdetmény.

Alólírott csődöt megmondok exennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszéknél 8293—1892. polg. szám alatt Bodola Lajos nagy-nyedi kereskedő ellen nyitott csődügyben a csődöt megmondó tartozók a csődleltárban 3—62., 64—89., 91—96., 101., 105—123., 751—755., 814., 875—912., 923—925., 932—948., 959., 965., 966., 969., 976., 1008—1011. és 1015. tétel számok alatt felvett 2727 frt beszerzési árú és 2057 frt 73 kr. leltári becsértékű bolti árucikk, a csődválasztmányának 1893. évi június hó 21-én hozott határozata értelmében ajánlati verseny útján eladtnak.

Az ajánlati verseny feltételei a következők:

- 1.) A kettős borítékba zárt írásbeli ajánlatok **folyó 1893. évi július hó 20. (Husznadik) napjáig** adandók be Dr. Jeney Elek ügyvéd alólírt csődöt megmondó gondnokhoz Nagy-Enyedén, vagy Dr. Mayer Ödön ügyvéd csődválasztmányi elnökhez Gy. Fehérvárról.
- 2.) Az ajánlatok a leltári becsérték 10%-ának megfelelő 206 (Kétszázhat) frt bántópenzzel felszerelve nyújtandók be.
- 3.) Ajánlattevők kötelesek az általuk megajánlott vételár összegét ajánlataikban számmal és betűvel is kiírni.
- 4.) A beérkező ajánlatok közül a csődválasztmányának jogában áll bármelyiket elfogadni, avagy valamennyit is visszautasítani.
- 5.) Ajánlattevők közül az, kinek ajánlata elfogadott, köteles az erről történt értesítésétől számított 8 (nyolcz) nap alatt az árutartó készpénz fizetés mellett átvenni, bántópenzének különben elvesztése és ezen felül a netán újabb eladás alkalmával felmerült hiányt megtérítésének terhe alatt.
- 6.) A csődválasztmány az eladás alá kerülő áruk minősége és mennyisége tekintetében szavatosságot nem vállal.
- 7.) A csődleltár másolata és az eladás alá kerülő áruk tömeggondnoknál, naponként délután 3 és 4 óra között, az eredeti csődleltár a gyulafehérvári kir. Törvényszéknél a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagy-Enyedén, 1893. június hó 25-én.

Dr. Jeney Elek,
ügyvéd, csődöt megmondó gondnok.

601. (1—1)

Sz. 520—1893. v. h.

600. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alólírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében hivatalból ezennel közhírré teszi, hogy a köszöntő kir. törvényszék 8903—1893. számú végzése által Offner János czég javára Bokros Ádám czég ellen 360 frt 15 kr. tőke és járulékai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás fogantatásával a csődöt megmondó f. évi június hó 7-ik napján bíróság lefoglalt és S. Tausig által 55 frt 68 kr. tőke és jár., Carl Derabergers Sohne által 160 frt 45 kr. tőke és jár. erejéig felülfoglalt és 1429 frt 10 kr. becsült vasas, különböző vasáru cikkekkel álló ingó-áruk, 360 frt 15 kr. tőke, ennek egyéb törvényes járulékai, jelen hirdetményi és az ezután költések erejéig nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a városi kir. járásbíró 5263—1893. p. számú kiküldést rendelő végzése folytán, Köszöntő, Főter. 29. sz. alatti leendő összköltségére 1893. évi július hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája határidővel kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsárón alólírt eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Köszöntő, 1893. évi június hó 13. napján.

LICHTENSTEIN JÓZSEF,
kir. bírósági végrehajtó.

Építési árlejtési hirdetmény.

A köszöntő m. kir. dohány-gyár telephelyén egy igazgatósági épület, egy dohány-raktár felállítandó és kerítési munkák fogantatandók, mely munkák költségvetésileg megállapított építési összege 97,469 frt 77 kr. teszem és mely építési munkák bizosítására a m. kir. dohányjövődéki központi igazgatóság hivatalos helyiségében (Budapest, II. kerület, iskola-utca 13. sz.) **folyó évi július hó 6-án délelőtti 11 órakor** zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlati határozmányok, a szerződési és vállalati részletes feltételek és határozmányok, valamint az építési leírás, tervek és előmért költségvetések minden hétköznap d. e. 9 órától d. u. 1 óráig a m. kir. dohányjövődéki központi igazgatóság IV. ügyosztályában, vagy reggeli 8 órától déli 12 óráig a köszöntő m. kir. dohánygyári igazgatóság hivatalos helyiségeiben betekintheők.

M. kir. dohányjövődéki központi igazgatóság.

Budapest, 1893. június hó 15-én.

(Utányomat nem díjazatik.)

NAGY KÁLYHA-RAKTÁR

— KÖSZÖNTŐ —

belmagyar-utca 9. sz. alatt.

Kapható mindenféle fajta és legjobb minőségű **Hardtmuth gyártmányú**

kályha-kemence,

valamint mindenféle hazai gyártmányú is.

Ezeket kívül mindenféle **takarék-, főző kemencék,** lábon álló, szállítható, kályhával rakva vagy egészen vasból.

Nagyobb arányú főző-kemencéket uraságok vagy vendéglősök részére jutányos áron szállítunk.

A jóságért szakértelmünkkel fogva kezeskedünk.

Dúsan berendezett raktárunk megtekinthető bármikor, a hol minden azonnal meg is rendelhető.

Tisztelettel: **DEMIÉN ÁGOSTON és SCHMIDINGER ALAJOS,**

584. (6—x) Köszöntő, belmagyar-utca 9. sz. alatt.

MAGYAR KARLSBAD.

Összeköttetésem folytán nyomára jöttem, a karlsbadi vízzel vetekedő

REFORM MOHAI STEFÁNIA VIZNEK,

mely nemcsak kellemes ízű ital, de a gyomorra kitűnő hatással bír, ugyanígy, hogy két hét alatt naponta használat mellett, a legmakacsabb gyomorbajt is helyre hozza, a főfájást elmulasztja és a szenvedő kitűnő étvágyat kap.

Csak egyszer tessék próbát tenni és minden gyomorbajban szenvedő hálával fogja a **Reform Mohai Stefánia vizet** fogyasztani és háztartásába, mint rendes italt, bevezetni, minthogy borral is kiváló kellemes ital és a bort nem feketíti.

Egy literes palack 18 kr., az üveg 5 kr. ba visszavétetik. Fél " 13 " 3 "

50 üveg vételnél üvegenként 1 kr. alacsonyabb.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kiszámlázás főraktár:

TIHANYI ADOLF

fűszer, csengette, bor és ásványvíz üzletében, Hid-utca 8. sz.

Telefon 93. szám. 574. (3—5)

KÖSZÖNTŐ LESZÁMITOLÓ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Befizetett részvénytőke:

100,000 frt o. é.

Folyó évi tartalékalap:

25,000 frt o. é.

Elfogad pénzbetétet rövid és hosszabb időre a legelőnyösebb kamattal mellett

Leszámitol 1, 3—4 hónapos váltókat a legkedvezőbb feltételekkel.

Lombárd kölcsönök ad különböző értékpapírokra, valamint azok eladását vagy vételét közvetíti.

A fenti üzletágakra nézve bővebb felvilágosítással szolgál:

442. (14—50) **AZ IGAZGATÓSÁG,**
(Köszöntő, belmagyar-utca 3. sz. a emelet)

Hivatalos órák: naponként délelőtti 9 órától fél 1 óráig.

A székelyföld legszénasvadászból, legkellemesebb ízű és a legolcsóbb savanyúvize a

BAROSS-FORRÁS.

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavarnak.

Gazdag szén-sav-tartalmánál fogva a bornak ízét kellemessé teszi és színt nem változtatja, miért is a vendéglő uraknak „Spritzer”-nek különösen ajánlatik.

Ujabb orvosi bizonylatok a „Baross-forrás”-ról:

Az erdővidéki „Baross-forrás” név alatt abban forgalomba hozott ásvány viz egyike hazánk legelőnyösebb szén-sav-tartalmú forrás termékeinek. A víz tisztaságát, ártalmatlanságát és mellék is nélkül való, igen kellemes és ártalmatlan ízű. Járványos időben kitűnő étrendi ital. Gyógyhatása a légutak és tápcsatorna, de különösen a húgyvezeték által hurutos bántalmánál érvényesül. — A víz töltése, dugassalása és kiállítás tisztaságát, csészéit, kifogástalan.

Köszöntő, 1893. április hó 10

Dr. Parjecz Zsigmond s. k.,

egyetemi tanár.

„Baross-forrás” stb. Kélemes, ártalmatlan és kiváló gyógyhatású ásványviznek tartom a „Baross-forrás” stb.

Köszöntő, 1892. július hó 18

Dr. Fablay Rudolf s. k.,

a kir. tud. egyetem vegytani intézetének igazgatója.

A „Baross-forrás” savanyú vizet kellemes ízű hatással fogva a légző, emésztő szervek és a húgyútyag hurutos bántalmánál kitűnő eredményt eredményez. Igazoltatást, vértörlést nem okoz. Igen gazdag szén-sav és mérsékelt vastartalmú miatt tisztán vagy borral keverve rendkívül kellemes, ártalmatlan szén-sav viz. — A víznek külső kiállítás, dugassalása teljesen megfelel a mai kor kívánalmainak, a forrás és kezelés tisztaságáról különben a nyár folyamán személyesen is meggyőződtem.

Köszöntő, 1892. december 2

Dr. Nappendruck Kálmán s. k.,

városi orvos.

Járványos és főleg Kolera veszély idején kitűnő préservatívum.

Friss töltésben kapható Köszöntő: Id. Misselbacher J. B.,

Kónya Sándor, Hirschfeld Sándor és Tibanyi Adolf uraknál.

Országos szétküldési főraktár:

In cze Gyulánál Baróthon.

447. (17—20)

Cséplőgép tulajdonosok figyelmébe!

500 katasztrális hold

szalmás gabona cséplésére

cséplőgép

kerestetik.

Hol? Megmondja a kiadó-hivatal.

587. (1—3)

Tisztelt háziasszonyok!

Mint a fehérnemű mosáshoz kitűnő tisztító szert ajánlja az első Nagyszombati Stearin-gyertya gyár a most forgalomba hozott

Szappan-port

elegáns dobozokban.

Ezen szappan-por minden a fehérneműt ártalmas maró anyagtól teljesen mentes, a fehérneműt fehérítés nélkül hófehérre teszi és kellemes, friss illatot ad neki.

Megtakarítás pénzben, munkaerőben és időben.

Használati utasítás:

A fehérnemű mennyiség szerint a szappan-por része csekély forró vízbe feloldatik, ezen oldatot 20—40 liter langyos vízbe keverik, a fehérneműt bele teszik és éjszakára így hagyják.

Másnap a fehérneműt meleg vízbe kimosandó, mialt tápasztaljuk, hogy a piszok tökéletesen magától feloldott.

A fehérneműket minden hátrány nélkül ki lehet főzni, mely esetben egy maroknyi szappan-por adandó az üstbe.

Kapható:

Gergely Ferencznel Köszöntő.

OCASSIO

AZ IDÉNY ELŐREHALADTA MIATT.

Színes battistok méterje **35 kr.**
Színes battistok, valódi francia **50 kr.**
Jó mosó cretonok **25 kr.**
Jó mosó francia levantín méterje **30—35 kr.**

Jó mosó francia atlasz satinok méterje **50 kr.**
Fehér szerb-vásznak **35 kr.**
Színes szerb-vásznak **45 kr.**
Selyem foulardok **75 kr.**

Selyem blousok darabja **5 frt 50 kr.**

MINDEN PÉNTEKEN MARADÉK ELADÁS.

IZAY ÁRPÁD,

(GÁMENTZY JÁNOS UTÓDA.)

578. (3—3)